niai pamatai su raudonomis plytomis grįstu grindų fragmentu, kurie buvo rasti perkasos ŠV dalyje. Sprendžiant pagal buitinę ir statybinę keramiką, pastatas datuojamas XVII a. pabaiga – XVIII a. pradžia. Manytina, jog tai 2008 m. kastoje perkasoje rastų antrajam užstatymo horizontui priskirtų pamatų tęsinys. Antras užstatymo horizontas – tai didelių lauko riedulių bei raudonų molio plytų pamatas, fiksuotas ankstesniojo užstatymo vietoje. Pirmasis pastatas rekonstrukcijos metu buvo padidintas ir, tikėtina, iš karkasinio perstatytas į mūrinį. Remiantis rasta keramika, ši rekonstrukcija siejama su XVIII a. vidurio laikotarpiu. Pastato viduje atsidengė 2 patalpos, kurios, sprendžiant pagal radinius (grūdai, žirniai), galėjo būti skirtos ūkinei veiklai. Šie pamatai taip pat siejami su 2008 m. rastais pamatais, priskirtais trečiam užstatymo horizontui. 1,8–1,9 m gylyje fiksuotas iki 30 cm storio juodžemio – buvusių daržų – sluoksnis.

2009 m. rugsėjo mėnesį vykdytas antras tyrinėjimų etapas, kurio metu ištirta 14 2x2 m dydžio šurfų, iš viso 56 m^2 plotas. Šurfuose 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14 fiksuotas 2–2,7 m storio kultūrinis sluoksnis. Pagal surastus archeologinius radinius sluoksniai datuojami XVII–XX a.

Tiesiant elektros ir dujų komunikacijas į sklypą, taip pat buvo iškasta 80 m trasų, kurių gylis 70 cm, plotis 40 cm. Jomis žvalgytas bendras 32 m^2 plotas. Jame radinių nerasta – trasų vietoje sluoksniai suardyti ankstesnių perkasimų.

The excavation at Daržų Street 7

In 2009, a 36 m^2 trench and 56 m^2 in test pits were excavated on the plot at Daržų Street 7 in Klaipėda and a 1.8 m thick cultural layer with 2 development horizons was discovered. The lower layer contained the remains of a late 17th – early 18th-century building, the upper the remains of a mid-18th-century building. A layer of humus (a former garden) up to 30 cm thick was found at a depth of 0.8–1.9 m.

Roma Songailaitė

Tyrimai H. Manto gatvėje 11

2009 m. gegužės mėnesį MLIM Klaipėdoje, H. Manto gatvėje 11, 4216 m^2 dydžio sklype vykdė žvalgomuosius archeologinius tyrimus. Jie atlikti sklypo R pusėje, prie H. Manto gatvės Tyrimai vykdyti sklypo detaliojo planavimo proceso metu pagal atliktus sklypo istorinius bei esamos planinės medžiagos kartografinius tyrimus. Tyrimų tikslas – nustatyti prie H. Manto (buvusios Liepojos) gatvės prieškariu stovėjusių pastatų vietas bei datuoti surastą kultūrinį sluoksnį. Likusioje sklypo dalyje, kur šiuo metu tebestovi buvęs „Vaivos“ kinoteatras, archeologiniai tyrimai bus vykdomi ateityje, nugriovus šį pastatą.

Apie 400 m^2 dydžio teritorijoje tarp vasaros kavinės, esančios prie buvusio „Vaivos“ kinoteatro bei H. Manto gatvės, buvo iškasta 10 šurfų ir ištirtas apie 53 m^2 plotas. Žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu rasti dviejų prieškariu sklype stovėjusių pastatų pamatų fragmentai.

Pirmojo pastato PV pusės pamatų fragmentai rasti šurfuose 2, 4, 5. Pamatai vietomis nuardyti iki apatinės akmenų eilės. Pamatų paviršius rastas 30–60 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Nustatytas pamatų plotis apie 75–80 cm, storis apie 38–60 cm. PV pamatų išorinis kraštas ties ŠV sklypo riba nutolęs nuo dabartinio šaligatvio 6 m (šurfe 5), ties 15 metru (šurfe 2) – 5,3 m,

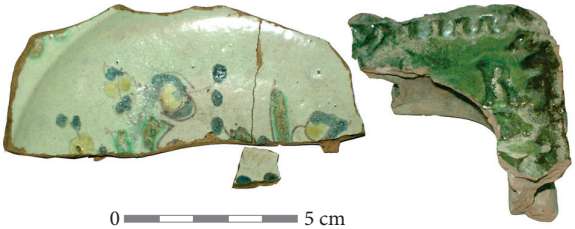

1 pav. Šurfe 2 aptikti lėkštės ir plokštinio koklio fragmentai. R. Songailaitės nuotr.

Fig. 1. Fragments of plates and stove tiles discovered in test pit 2.

2 pav. Šurfe 6 aptikta puodynės briaunos šukė ir dangčio fragmentas. R. Songailaitės nuotr.

Fig. 2. A rim potsherd and a fragment of a lid discovered in test pit 6.

ties kampu su antruoju pastatu 24 metre (šurfe 6) – 5,3 m atstumu. Pastato viduje rastos betoninės aslos dydis 12 m^2. Buvusio pastato ilgis yra daugiau kaip 24 m. Rastas tik vienas (PR) pastato kampas. Pastatas turėtų tęstis į ŠV pusę, į gretimą sklypą. Remiantis kartografiniais tyrimais, pastato hipotetinis plotis apie 7,5–8 m. Todėl pastato ŠR išorinė siena turėtų būti apie 1,5–2 m palindusi po dabartiniu šaligatviu. Istorinių tyrimų duomenimis, tai vieno aukšto pastatas su viduryje buvusia mansarda.

Antro pastato pamatų bei pusrūsio fragmentai atidengti šurfe 6. Šio pastato atkastų ŠV pamatų fragmentas – apie 6,5 m ilgio, 70–75 cm pločio, 65–70 cm storio. Pamatų PV kraštas nerastas, nes jis tęsiasi po vasaros kavinės grindimis. Pamatų PR pusėje atkasto pusrūsio fragmentas buvo 1,5 m ilgio ir 1,5 m pločio. Betoninio pusrūsio viena dalis buvo 60 cm pločio, 70 cm gylyje nuo dabartinio paviršiaus. Kitos dalies dydis nenustatytas, atidengto fragmento plotis apie 60 cm, gylis nuo žemės paviršiaus 1,1 m. Rūsiai buvo užpilti griuvenomis. ŠR pamatų kraštas tęsėsi link H. Manto gatvės. Ties 6 metru, apie 1,5 m nuo sklypo ŠR ribos, buvo rastas šio pastato vidinės sienos pamatų kraštas, besitęsiantis į PR pusę. Pastato PR kampas rastas šurfe 10. Kampas nuo PR sklypo ribos nutolęs 3 m, nuo ŠR sklypo ribos – apie 6,5 m. Atkasto fragmento pamatų plotis 0,9–1 m, storis 70 cm. Nustatytas pastato ilgis yra apie 22 m, hipotetinis pastato plotis – apie 10 m. Šio pastato ŠR siena turėtų būti apie 3–4 m palindusi po dabartiniu H. Manto gatvės šaligatviu. Tai buvęs Gerlacho namas.

Šurfuose 1, 2, 3, 8, 9, prie sklypo ŠR ribos pamatų fragmentų nerasta, nes rastų pastatų ŠR išorinės sienos yra po dabartiniu H. Manto gatvės šaligatviu. Po II Pasaulinio karo rekonstruojant dabartinę H. Manto gatvę, ji buvo praplatinta į PV pusę. Pagal hipotetinius pastatų pločius ŠR pastatų pamatai per 1,5–4 m patenka į šaligatvio teritoriją.

Šurfuose 1, 2, 4, 6 kultūrinio sluoksnio storis yra apie 30 cm. Sluoksnis datuojamas XVIII a. II puse – XIX a. (1, 2 pav.). Didžioji dalis pamatų fragmentų buvo atkasama nesiekiant kultūrinio sluoksnio, kuris rastas 75–80 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus.

The field evaluation at H. Manto Street 11

In 2009 the MLIM conducted an evaluation (10 test pits, a total of 53 m^2) at H. Manto Street 11 in Klaipėda in search of the locations of the buildings that stood on H. Manto (formerly Liepojos) Street before the war. Fragments of the foundations of two prewar buildings were found during the evaluation (Fig. 1). Some of the test pits contained a cultural layer about 30 cm thick and dating to the second half of the 18th–19th century. (Fig. 2).

KRETINGA

Asta Adomaitytė

Tyrinėjimai Rotušės aikštėje, paminklo J. K. Chodkevičiui vietoje

2009 m. gegužės mėnesį Kretingos miesto savivaldybės užsakymu KM atliko archeologinius tyrinėjimus Kretingos senamiestyje (A1821), Rotušės aikštės Š dalyje, planuojamo statyti paminklo Kretingos miesto, vienuolyno ir bažnyčios įkūrėjui Jonui Karoliui Chodkevičiui vietoje. Čia iškastas 3 m^2 ploto šurfas. Papildomi žemės kasimo darbai iki 60 cm gylio atlikti 3,45 m^2 plote, visiškai atidengiant išlikusius mūro pamatų likučius.

Tirtas plotas yra Rotušės aikštės Š dalyje, dabartinio skvero P pakraštyje (žemės sklypo kadastrinis 5634/0008:747). Ankstesnė paminklo statybos vieta pateko į 1987 m. ištirto ploto 9 V dalį. PRI Klaipėdos skyriaus archeologai J. Genys ir R. Sprainaitis ištirtą kultūrinį sluoksnį datavo XVII a. pradžia – XVIII a. (*ATL 1986 ir 1987 metais*, V., 1988, p. 129–131). Kultūrinis sluoksnis vidutiniškai buvo 1 m storio, tačiau vietomis (duobėse) siekė iki 2,5 m. Kretingos miesto bendruomenės siūlymu J. K. Chodkevičiaus paminklo vieta nukelta toliau į Š, už anksčiau paminklo statybai suformuotos aikštelės.

Paminklo pamatams skirtas plotas ištirtas iki įžemio – šviesaus priemolio, kuris pasiektas 1,25 m (šurfo R dalyje) – 1,45 m (šurfo V dalyje – duobės vietoje) gylyje, matuojant gylį ties ploto P siena. Ploto R dalyje susidurta su XVII–XVIII a. užstatymo liekanomis. Š–P kryptimi orientuoti pamatai, krauti 3 aukštais iš moliu rištų lauko riedulių, fiksuoti 38–96 cm gylyje. Pamato plotis vietomis siekė iki 62 cm. Likusioje ploto dalyje susidurta su kultūriniu sluoksniu, kurio storis siekė apie 80 cm ploto R dalyje – 1,1 m ploto V dalyje, duobės vietoje. Kultūrinis sluoksnis būdingas pastatui, kurio viduje buvo išplūkta šviesaus molio asla, po kiekvieno gaisro atnaujinama užpilant naują molio sluoksnį. Kultūriniame sluoksnyje rasta statybinės keramikos liekanų – plytų nuolaužų su pirštų braukų pėdsakais, pavienių plokščiųjų ir olandiškų čerpių fragmentų, buitinės žiestinės keramikos šukių. Sluoksnis permaišytas vykdant pastato perstatymo darbus.

Archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu surinkta radinių kolekcija leidžia ištirtą kultūrinį sluoksnį datuoti XVII–XVIII a.

Archeologinio žvalgymo metu palei šurfo Š pakraštį papildomai iki 60 cm gylio nukastas 3,45 m^2 plotas, kuriame 30–50 cm gylyje susidurta su XIX a. užstatymo liekanomis. R–V kryptimi orientuoti pamatai krauti iš lauko riedulių, rištų kalkiniu žvyro skiediniu. Jie prasideda 68 cm nuo šurfo Š sienelės. Pamato plotis vietomis siekė 65 cm. Surinkti radiniai